

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

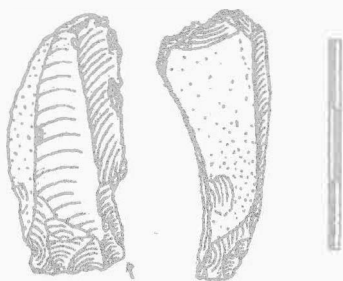
PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obr. 5. Brno, Kraví hora. Silicový artefakt.
Silicite artifact.

Summary:

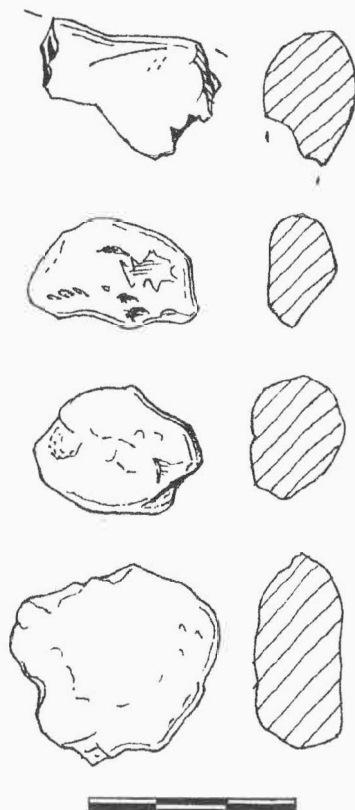
An isolated Upper Paleolithic artifact made of northern flint, a combination of an atypical end-scrapers with burin on broken blade, was found at Kraví hora in Brno.

DOLNÍ VĚSTONICE (okr. Břeclav)

Lokalita I. Paleolit - pavlovién. Sídliště. Výzkum A. Bohmers, 1939-40, revize materiálu. Uložení: RM Mikulov

V průběhu revizí starého sbírkového fondu v Regionálním muzeu Mikulov byla pořádána stará dokumentace, vyhotovená prvním správcem sbírek K. Jüttnerem. Zvláštní pozornost byla věnována souboru čtyř nelokalizovaných vypálených hrudek hlíny bez dalších údajů, mezi nimiž se nalézá rovněž zlomek popsáný J. Peškou při evidenci 2. stupně v roce 1986 jako zlomek (paleolitické?) zvířecí plastiky. Při kontrole všech úrovní známé dokumentace muzea byly informace k předmětům vyhledávány v lístkovém katalogu K. Jüttnera - červená čísla (zjevně nejstarší verze v češtině vedené dokumentace), v lístkovém katalogu K. Jüttnera - černá čísla, v knize Základní evidence sbírek archeologie do roku 1968 a v kartách evidence 2. stupně.

Samotné předměty jsou opatřené bílým číslem IV 19 (blíže neznámým, bez vztahu ke známé dokumentaci), na jednom je zachován nalepený papírový štítek s číslem IV 167, které je napsané červenou tuží; na dalších jsou už pouze stopy po lepidle, kterým byly fixovány stejné štítky. V lístkovém katalogu K. Jüttnera (červená čísla) jsou následující údaje: „IV 167 (červené číslo) - kousky spálené hlíny, používané k výrobě plastik. 5 kusů.“ Podle poznámky odkazující na způsob získání lze zjistit (na lístku č. IV 140), že uvedené předměty náležely k souboru vykopanému A. Bohmersem v letech 1939/40 v katastru Dolních Věstonic, z něhož některé předměty byly zapůjčeny muzeu v Mikulově.

Obr. 6. Dolní Věstonice I. Předměty 1-4.
Burnt clay objects 1-4.

Motivy k předání do Mikulova mohou souviset s mimořádnou šíří vědeckých aktivit K. Jüttnera, který se mimo jiné společně s J. Matzurou podílel na objevu paleolitických lokalit v Dolních Věstonicích a soustavně se věnoval problematice geologických poměrů v tomto prostoru (Klanicová 1996). Vypálené hrudky hlíny a zlomek plastiky (dnes celkem 4 kusy zapsané pod čísly A/M 573) jsou zřejmě torsem této zápůjčky, které z neznámých důvodů zůstalo v Mikulově. Po válce už nebyl K. Jüttnerem uváděn způsob nabytí, čímž se ztratilo povědomí a detailní informace o jejich původu. Proto nemohly být použity při vyhodnocení střední části dolnověstonické stanice B. Klírou, který ve své studii (Klíma 1981) spojil informace pocházející z poválečných výzkumů s výsledky starších prací, včetně těch, o nichž referovali ve čtyřicátých letech K. Jüttner (1940, 1942) a sám A. Bohmers (1944). Při pořádání starších sbírkových fondů budou v depozitářích archeologie a paleontologie v Mikulově revidovány další předměty se stejným osudem.

Pokud jde o celý soubor hrudek z vypálené hlíny, uvádí A. Bohmers (1944, tab. I) z výzkumných sezón 1939, 1941 a 1942 postupně 779, 85 a 41 předmětů. Kumulovaly se tehdy v menších seskupeních, a to až do 100 ks. Barva byla hnědá až

černá, s příměsí fragmentů spálených kostí, a na povrchu byly někdy patry i otisky prstů. Z masy amorfních kusů se morfologicky vyčleňují úlomky jednostranně zakulacené (fragменты boků a hřbetů zvířat?), válcovité (končetiny zvířat?), kulovité a polokulovité. Z blíže definovatelných tvarů určil A. Bohmers trup zvířete (bizona?, 1939/69, Nr. 3718, zničeno při náletu), 2 fragmenty hlavičky "tygra" (1940/24, Nr. 7200) a další fragment hlavičky téže šelmy (1942/10, Nr. 15549).

Popis předmětů v RM Mikulov (obr. 6):

1. Fragment s částí tvarovaného povrchu, naznačující charakteristický hřbet zvířete. Světle žlutošedá spraš. Š = 25, v = 17, t = 12.5 mm.
2. Amorfní úlomek. Světle žlutošedá spraš. Š = 25, v = 16, t = 10 mm.
3. Amorfní úlomek. Světle žlutošedá spraš. Š = 23, v = 19, t = 12.5 mm.
4. Amorfní úlomek. Světle žlutošedá spraš, místy tmavé skvrny. Š = 30, v = 27, t = 12.5 mm.

Uvedené předměty zapadají surovinou, technologií, rozměry i tvarem do variační šíře velkých souborů z Dolních Věstonic i Pavlova.

*Jiří Svoboda, AÚ AV ČR Brno
Ondřej Šedo, RM Mikulov*

Literatura:

- Bohmers, A. 1944: Die Erforschung des altsteinzeitlichen Lagerplatzes Unterwisternitz. Bericht über die Ausgrabungen der Jahre 1939 bis 1942. Rkp., Archiv AÚ Brno-D.Věstonice.
- Klanicová, E. 1996: PhDr. Karel Jüttner – 35 let od úmrtí. Pravěk NŘ 1994/4, 397-399.
- Klíma, B. 1981: Střední část paleolitické stanice u Dolních Věstonic. Památky archeologické 72, 5-92.
- Jüttner, K. 1940: Die erdgeschichtliche Entwicklung der Pollauer Berge. Mikulov.
- Jüttner, K. 1942: Beiträge zur Geologie der Pollauer Berge. Niederdonau-Natur und Kultur 16. Wien-Leipzig.

Summary:

Four pieces of burnt clay (Fig. 6) were recently identified in the collections of the Regional Museum, Mikulov, as originating from the excavation of A. Bohmers in 1939-1940.

KRATOCHVILKA (okr. Brno-venkov)

SV okraj obce. Mladý paleolit. Sídliště (?). Povrchový průzkum.

Na vrcholové plošině výrazného návrší (kóta 388, 6 m) a na jeho jihovýchodním svahu, které se nachází při SV okraji obce, bylo koncem roku 2000 nalezeno několik bíle patinovaných úštěpů. Jde o nejbližší S a JV okolí areálu zemědělského družstva a nadmořská výška nálezů se pohybuje mezi 374-394 m (poloha lokality v ZM 1:10 000, mapa 24-34-06 je mezi body 374 mm Z s. č., 333 mm J s. č. a 342 mm Z s. č., 361 mm J s. č.). Lokalita s největší pravděpodobností pokračuje do přilehlé zastavěné části obce. Štípaná industrie je řídko rozptýlená v kamenité ornici a je z období mladého paleolitu. K její výrobě bylo jako suroviny použito rohovce typu Krumlovský les a křídového rohovce.

Martin Kuča, Milan Vokáč, FF MU Brno

Summary:

Upper Paleolithic industry made from a Krumlovský les – type chert and Cretaceous spongolite chert was found on the hilltop (as well as on its southeastern slope) on the northeastern margin of Kratochvilka.

MOKRÁ – HORÁKOV (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov)

Mokrý-lom V. Magdalénien. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení: AÚ AV ČR Brno.

V roce 2000 byl ukončen výzkum lokality odkryvem zbývajících 11 m² plochy. Získáno bylo 83 artefaktů štípané kamenné industrie. Celkem tak v letech 1996-2000 bylo prozkoumáno více než 100 m² plochy stanice (obr. 7) a lokalita dohromady poskytla 1148 artefaktů štípané kamenné industrie.

Surovinové spektrum posuzoval A. Přichystal (Škrdla - Kos - Přichystal 1999) na souboru 98 úštěpů z výzkumů z let 1996-1998. Identifikovány byly importované silicity z glacienních sedimentů (31.6% souboru) doprovázené lokálními moravskými rohovci - rohovcem typu Olmučany (16.3%) a křídovým spongiovým rohovcem (typický představoval 14.3% souboru, dalších 20.4% představovaly atypické variety). Na základě makroskopického porovnání Přichystalem posuzované kolekce se zbytkem materiálu z výzkumných sezón 1999 a 2000 je možno konstatovat, že Přichystalem prezentované údaje charakterizují celý soubor.

Technologické spektrum industrie je prezentováno v tab. 3 a typologické spektrum v tab. 3.

Lokalita byla předběžně klasifikována jako typ A-a a možností pozdějšího rozšíření na B-b (ve smyslu klasifikace Wenigera 1989; Škrdla - Kos - Přichystal 1999, 60). Na základě nových nálezů se pohled na lokalitu výrazněji nemění a navržená kla-